Příloha oddílu A č. 1

Metodika hodnocení

VYHODNOCENÍ VLIVŮ ZMĚNY Č.5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

METODIKA HODNOCENÍ

Postup hodnocení vlivů ZÚR na životní prostředí je dán Metodickým doporučením MŽP pro vyhodnocení vlivů na PÚR ČR a ZÚR na životní prostředí (dále jen „Metodické doporučení MŽP“), které zpracoval Atelier T-plan, s.r.o. (Věstník MŽP 2/2015). Tento postup byl použit jak při hodnocení Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje (dále jen „ZÚR JMK“) (září 2016), tak při hodnocení 1., 3a, 3b a 4. Aktualizace ZÚR JMK. Postup byl proto respektován také při předkládaném hodnocení Změny č.5 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na životní prostředí (dále jen SEA Z5 ZÚR JMK). Zohledněn byl též Manuál SEA II. – Vyhodnocení vlivů ÚPD na životní prostředí a další souvislosti.

V následujícím textu je uvedeno metodické vysvětlení zpracování jednotlivých kapitol dokumentace Vyhodnocení vlivů Z5 ZÚR JMK včetně tabelárních a grafických příloh. Pozornost je věnována zejména odlišnostem od Metodického doporučení MŽP a hodnocení vlivů Z5 ZÚR JMK.

1. STRUČNÉ SHRNUTÍ OBSAHU A HLAVNÍCH CÍLŮ ZMĚNY Č.5 ZÚR JMK, VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM

Stručně je shrnut obsah Z5 ZÚR JMK, uvedeny jsou změny ZÚR JMK jak v textové, tak grafické části. Pozornost je věnována zejména plochám a koridorům, které jsou nové a měněné.

Konkrétní vztah Z5 ZÚR JMK k politice územního rozvoje a národním a krajským strategickým dokumentům s vazbou na Z5 ZÚR JMK je vyjádřen pomocí tabelárního přehledu a jednoduché symboliky, která vyjadřuje, do jaké míry Z5 ZÚR JMK reflektují problematiku řešenou předmětnými koncepcemi, resp. zda Z5 ZÚR JMK přispívá k naplňování priorit a cílů příslušné koncepce.

Rozlišujeme čtyři úrovně vztahu dle následující tabulky:

Intenzita vztahu	Popis vztahu	Odůvodnění vztahu
3	velmi silný (přímý) vztah	Koncepce ve vztahu k Z5 ZÚR JMK obsahuje podněty, požadavky, priority nebo cíle s konkrétně definovaným územním nárokem, který vyžaduje řešení v rámci Z5 ZÚR JMK vymezením plochy nebo koridoru.
2	silný (přímý) vztah	Koncepce ve vztahu k Z5 ZÚR JMK obsahuje podněty, požadavky, priority nebo cíle bez definovaných územních nároků, které jsou do Z5 ZÚR JMK promítnuty ve formě priorit, požadavků nebo podmínek (verbální výroky).
1	slabý nebo nepřímý vztah	Koncepce ve vztahu k Z5 ZÚR JMK obsahuje podněty, požadavky, priority, cíle bez přímé vazby na Z5 ZÚR JMK, které však mohou přeneseně k naplňování koncepce přispívat.

Intenzita vztahu	Popis vztahu	Odůvodnění vztahu
0	bez vztahu	Koncepce ve vztahu k Z5 ZÚR JMK obsahuje podněty, požadavky, priority, cíle, které nevyžadují řešení v Z5 ZÚR JMK.

Koncepční dokumenty zaměřené na ochranu životního prostředí s identifikovaným velmi silným (3) nebo silným (2) vztahem k Z5 ZÚR JMK jsou podkladem pro hodnocení vztahu Z5 ZÚR JMK k cílům ochrany životního prostředí přijatým na mezistátní a komunitární, resp. vnitrostátní úrovni (kap. A.2. SEA Z5 ZÚR JMK).

2. ZHODNOCENÍ VZTAHU ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE K CÍLŮM OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PŘIJATÝM NA MEZISTÁTNÍ, UNIJNÍ A VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI

V kapitole je tabelárně provedeno vyhodnocení vztahu Z5 ZÚR JMK k relevantním cílům ochrany životního prostředí ve strategických a koncepčních materiálech, u kterých byla v předcházející kapitole A.1.2. Vztah k jiným koncepcím identifikována velmi silná (3) nebo silná (2) vazba.

Vztah je vyjádřen pomocí následující stupnice, která odpovídá Metodickému doporučení MŽP:

1 – řešením Z5 ZÚR JMK je možné ovlivnit dosažení cíle

0 – řešení Z5 ZÚR JMK nemá na dosažení cíle žádný vliv

Tabulka je doplněna komentářem vysvětlující identifikovaný vztah. V tabulce nejsou uvedeny cíle, které se Z5 ZÚR JMK netýkají nebo cíle, které nejsou řešitelné v rámci ÚPD.

Na základě analýzy relevantních národních a krajských dokumentů byla stanovena jednotlivá témata ochrany životního prostředí a k nim formulovány odpovídající cíle. Tato sada cílů představuje rámec pro hodnocení vazeb Z5 ZÚR JMK k tématům ochrany životního prostředí. Vyhodnocení zohlednění vybraných cílů v Z5 ZÚR JMK je uvedeno v kapitole A.9. SEA Z5 ZÚR JMK.

3. ÚDAJE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ A JEHO PŘEDPOKLÁDANÉM VÝVOJI, POKUD BY NEBYLA UPLATNĚNA ZMĚNA Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

V kapitole je uveden popis současného stavu složek životního prostředí, přírodních podmínek ovlivňujících kvalitu složek ŽP a předpokládaný vývoj složek životního prostředí. Vzhledem k zachování kontinuity k předchozím posouzením vlivů ZÚR JMK na životní prostředí bylo respektováno vymezení sledovaných témat (1. Ovzduší, 2. Obyvatelstvo, 3. Lidské zdraví, 4. Biologická rozmanitost, flóra, fauna, 5. Půda, 6. Horninové prostředí, 7. Voda, 8. Klima, 9. Hmotné statky, 10. Kulturní dědictví včetně dědictví architektonického a archeologického, 11. Krajina). Pozornost byla věnována aktualizaci údajů o stavu složek životního prostředí. Popis předpokládaného vývoje byl proveden formou expertního odhadu.

Údaje o současném stavu složek životního prostředí jsou uvedeny pro potenciálně dotčené území, jehož rozsah je dán povahou záměrů a rozsahem předpokládaných vlivů.

Podkladem pro zpracování této kapitoly byly, kromě předchozích SEA ZÚR JMK, ÚAP JMK, literární prameny a odborné podklady.

4. CHARAKTERISTIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ BY MOHLY BÝT UPLATNĚNÍM ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE VÝZNAMNĚ OVLIVNĚNY

V kapitole je uvedena charakteristika složek životního prostředí, které by mohly být uplatněním Z5 ZÚR JMK významně ovlivněny, a to v tématech, která jsou uvedena v předchozí kapitole.

Pro identifikaci charakteristik životního prostředí, které by mohly být uplatněním Z5 ZÚR JMK významně ovlivněny, byla využita složková a prostorová analýza.

V rámci složkové analýzy byl proveden odhad potenciálních vlivů záměrů navrhovaných v Z5 ZÚR JMK na jednotlivé složky životního prostředí, byly identifikovány složky potenciálně významně ovlivněné.

V rámci prostorové analýzy byly identifikovány relevantní stávající a plánované záměry nadmístního záměru (a to i na území mimo JMK) s možnými kumulativními a synergickými vlivy se záměry navrhovanými v Z5 ZÚR JMK (v souladu s rozsudky NSS č. j.: 4 Aos 1/2013-125, č. j.: 4 Aos 1/2013-105).

5. SOUČASNÉ PROBLÉMY A JEVY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ BY MOHLY BÝT UPLATNĚNÍM ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE VÝZNAMNĚ OVLIVNĚNY, ZEJMÉNA S OHLEDEM NA ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A JEJICH OCHRANNÁ PÁSMA, EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY A PTAČÍ OBLASTI

Za problémy životního prostředí je považována zátěž složek životního prostředí nad úroveň limitů stanovených platnými právními předpisy. U složek životního prostředí, pro které nejsou stanoveny limitní hodnoty zatížení (ZPF, PUPFL, příroda a krajina), je za problém považována přítomnost území s vyšší zranitelností.

Specifické problémy Jihomoravského kraje jsou také definovány v rozboru udržitelného rozvoje území Jihomoravského kraje (RURÚ) konkrétně v rámci analýzy pozitiv a negativ pro jednotlivé tematické oblasti. Za problémy životního prostředí lze považovat identifikovaná negativa pro témata – Příroda a krajina, Vodní režim a horninové prostředí, Kvalita životního prostředí, Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa. V kapitole je vyhodnocen celkový vliv posuzované koncepce na problémy životního prostředí, tj. negativa identifikované v rámci RURÚ pro jednotlivá témata životní prostředí. Hodnocení je provedeno tabelárně s využitím následujících symbolů:

\+ změna zlepšuje stav složek životního prostředí souvisejících s problémem, snižuje závažnost problému nebo jej alespoň částečně řeší

– změna zhoršuje stav složek životního prostředí souvisejících s problémem, zvyšuje závažnost problému nebo komplikuje jeho řešení v budoucnu

0 změna nemá vliv na daný problém, netýká se ho

6. ZHODNOCENÍ STÁVAJÍCÍCH A PŘEDPOKLÁDANÝCH VLIVŮ NAVRHOVANÝCH VARIANT ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE NEBO JEJÍHO INVARIANTNÍHO NÁVRHU, VČETNĚ VLIVŮ SEKUNDÁRNÍCH, SYNERGICKÝCH, KUMULATIVNÍCH, KRÁTKODOBÝCH, STŘEDNĚDOBÝCH A DLOUHODOBÝCH, TRVALÝCH A PŘECHODNÝCH, KLADNÝCH A ZÁPORNÝCH; HODNOTÍ SE VLIVY NA OBYVATELSTVO, LIDSKÉ ZDRAVÍ, BIOLOGICKOU ROZMANITOST, FAUNU, FLÓRU, PŮDU, ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA, HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ, VODU, OVZDUŠÍ, KLIMA, HMOTNÉ STATKY, KULTURNÍ DĚDICTVÍ, VČETNĚ DĚDICTVÍ ARCHITEKTONICKÉHO A ARCHEOLOGICKÉHO A VLIVY NA KRAJINU, VČETNĚ VZTAHŮ MEZI UVEDENÝMI OBLASTMI VYHODNOCENÍ

6.1. Hodnocení textové části Z5 ZÚR JMK

Jedná se o hodnocení verbálních návrhů Z5 ZÚR JMK, které nemají grafické zobrazení. Hodnocení je provedeno expertním odhadem se zohledněním principu předběžné opatrnosti.

6.2. Hodnocení nových nebo měněných ploch a koridorů

Předmětem hodnocení SEA Z5 ZÚR JMK jsou zejména nové a měněné plochy a koridory s grafickým průmětem. Jejich přehled je uveden v kapitole A.1. Vlastní podrobné hodnocení je uvedeno v příloze č.2. V kapitole jsou prezentovány závěry hodnocení vlivů na jednotlivé složky životního prostředí (témata).

V rámci jednotlivých témat byly sledovány následující environmentální limity:

Obyvatelstvo, lidské zdraví - soubor determinant, zahrnující vlivy kvality ovzduší, hluku, neionizující záření, dopravní bezpečnost, faktory subjektivního vnímání kvality života a další aspekty;

Ovzduší - území s překročením imisních limitů v pětiletém průměru;

Biologická rozmanitost, flóra a fauna - zvláště chráněná území (chráněná krajinná oblast, národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace, přírodní památka), lokality soustavy Natura 2000, lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem, ÚSES nadregionální a regionální úrovně, biotopy vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců (migrační koridory, jádrová území, kritická místa), Biosférická rezervace UNESCO. Byly vyhodnoceny vlivy na předměty a cíle dotčených ZCHÚ, EVL.

Půda – zemědělský půdní fond (třídy ochrany ZPF, viniční tratě) a pozemky určené k plnění funkcí lesa – plochy PUPFL (kategorie PUPFL – lesy hospodářské, lesy zvláštního určení, lesy ochranné);

Horninové prostředí – ložiska nerostných surovin (výhradní ložiska, nevýhradní ložiska, prognózní zdroje), poddolovaná území, svahové deformace, chráněná území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, chráněná ložisková území, dobývací prostory;

Voda –záplavová území, CHOPAV, ochranná pásma vodních zdrojů, ochranná pásma přírodních léčivých a minerálních zdrojů, svrchní útvary podzemních vod, útvary povrchových vod. Byly vyhodnoceny vlivy na odtokové poměry a vodní režim krajiny.

Klima – využití vymezených plocha koridorů není spojeno s vlivy na klimatické charakteristiky. Byly vyhodnoceny vlivy na emise skleníkových plynů a lokální (mikro)klimatické podmínky.

Hmotné statky – zastavěné území, dopravní a technická infrastruktura;

Kulturní dědictví včetně dědictví architektonického a archeologického - památky UNESCO, národní nemovité kulturní památky, nemovité kulturní památky, městské a vesnické památkové zóny a rezervace, území s výskytem archeologických nalezišť (ÚAN I. a II. kategorie);

Krajina – přírodní parky, krajinné památkové zóny. Byly vyhodnoceny vlivy na krajinný ráz a fragmentaci krajiny.

Základní environmentální limity jsou zobrazeny v koordinačním výkrese Z5 ZÚR JMK. Výkres ZPF a PUPFL je uveden v příloze č. 6.

Pro hodnocení kumulativních a synergických vlivů byly využity tyto vstupy:

a) Pro identifikaci plánovaných, navrhovaných záměrů

- plochy a koridory vymezené Z5 ZÚR JMK
- plochy a koridory vymezené v ZÚR JMK (právní stav po 4. aktualizaci), v ZÚR Kraje Vysočina (úplné znění po 9. aktualizaci), ZÚR Zlínského kraje (úplné znění po 4. aktualizaci) a ZÚR Olomouckého kraje (právní stav po 5. aktualizaci)
- záměry nadmístního významu, pro které bylo v posledních 5 letech vydáno souhlasné stanovisko nebo byla prodloužena platnost souhlasného stanoviska dle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů (stanovisko EIA) a které mohou mít kumulativní a synergické vlivy se záměry navrhovanými v posuzované Z5 ZÚR JMK. Tyto záměry jsme vyhledali v informačním systému Cenia.

b) Pro identifikaci stávajících záměrů

- územně analytické podklady Jihomoravského kraje, mapové podklady okolních krajů

Při hodnocení byla použita definice vlivů:

Přímý vliv je vliv přímo působící na danou složku životního prostředí.

Sekundární (nepřímý) vliv je vliv působící na danou složku životního prostředí nepřímo přes jinou (druhou) složku životního prostředí (např. ovlivnění zdravotního stavu dřevin v důsledku ovlivnění kvality půd).

Synergický (společný) vliv vzniká působením vlivů různého druhu a je od těchto vlivů odlišný, např. současné působení vícero zdrojů různých emisí (průmyslové objekty, povrchové doly, automobilová doprava, letecká doprava) může mít za následek vznik kyselých dešťů nebo kombinované vlivy na lidské zdraví.

Kumulativní (hromadný) vliv je dán součtem vlivů stejného druhu, např. více menších zdrojů oxidu dusičitého umístěných blízko sebe způsobí významný vliv na ovzduší „nahromaděním“ těchto emisí, přičemž při posuzování jednotlivých zdrojů izolovaně by takový vliv nemusel být shledán.

Krátkodobý vliv je vliv působící na danou složku životního prostředí po dobu provádění realizace záměru.

Střednědobý vliv je vliv působící na danou složku životního prostředí, jenž není spojen výhradně s realizací záměru, ale nastane v případě realizace záměru v etapách, při nekompletní realizaci záměru či nerealizování doprovodných částí záměru, případně nastane po dobu zkušebního provozu.

Dlouhodobý vliv je vliv působící na danou složku životního prostředí po dobu provozu (užívání) zrealizovaného záměru.

Trvalý vliv je vliv působící na danou složku životního prostředí, jehož působení je při zachování realizovaného záměru nevratné.

Přechodný vliv je vliv, jehož působení je dáno časově omezenými poměry v území.

Kladný vliv je vliv vyvolávající zlepšení dané složky životního prostředí.

Záporný vliv je vliv narušující danou složku životního prostředí.

Přeshraniční vliv je vliv přesahující hranici Jihomoravského kraje.

Popis a vysvětlení tabelární přílohy č. 2a „Hodnocení koridorů"

Tabelární vyhodnocení je provedeno pro všechny nové a měněné koridory navržené v Z5 ZÚR JMK.

Tabelární příloha pro každý hodnocený záměr (nový nebo měněný koridor/plocha) je sestavena z několika částí, a to části popisné, analytické a hodnotící. Jedná se o následujících částí:

- Popis záměru, stávající funkce, hodnoty a limity vymezeného koridoru
- Identifikace ovlivnění
- Vztahy mezi oblastmi
- Vyhodnocení identifikovaných vlivů
- Vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů
- Navrhovaná opatření k vyloučení, snížení, zmírnění nebo kompenzaci negativních vlivů
- Návrh ukazatelů pro sledování vlivu
- Celkové vyhodnocení záměru

<u>část: Popis záměru, stávající funkce, hodnoty a limity vymezeného koridoru</u>

V této části hodnocení jsou v tabulce obsaženy základní údaje o hodnoceném koridoru a o území, ve kterém je koridor vymezen. Je uveden výčet jevů, které se v koridoru vyskytují (tzn. v případě, že daný jev se v území nevyskytuje, není v přehledu uveden). Rozsah zastoupení jevů sledovaných pro jednotlivá témata životního prostředí je vyjádřen procentuálně. V případě dopravní a technické infrastruktury a vodních toků jsou uváděny údaje v kilometrech. Pokud jsou změny drobné nebo je jich více jsou uvedeny údaje pro celkovou finální plochu nebo koridor, pokud je plocha nebo koridor zvětšen, jsou uvedeny údaje pouze pro novou část.

Údaje byly zjišťovány analýzou v prostředí GIS.

<u>část: Identifikace ovlivnění</u>

V této části hodnocení jsou označeny typy (druhy) vlivů, které budou vyvolány v důsledku využití koridoru ve smyslu vymezení dle Z5 ZÚR JMK.

<u>část: Vztahy mezi oblastmi</u>

V této části hodnocení je v tabulce znázorněno, která sledovaná témata životního prostředí budou prostřednictvím vyvolaného vlivu rovněž ovlivněna. Cílem tohoto kroku hodnocení je identifikace vztahů mezi oblastmi (složkami) životního prostředí.

<u>část: Vyhodnocení identifikovaných vlivů</u>

V této části hodnocení je v tabulce uveden výčet, vyhodnocení a popis vlivů sekundárních, krátkodobých, střednědobých, dlouhodobých, trvalých, přechodných, kladných a záporných, které byly

na základě vyhodnocení identifikovány, rozsah vlivů je klasifikován pomocí bodového hodnocení a uveden je komentář stručně tyto vlivy popisují. Základním podkladem pro zpracování vyhodnocení jsou údaje uvedené v části tabulky „Popis záměru, stávající funkce, hodnoty a limity vymezeného koridoru/plochy."

Pro hodnocení vlivů na životní prostředí jsou využity „maticové" hodnotící tabulky, které stanovují potenciální vlivy navrhovaných záměrů na jednotlivé složky prostředí. Míra potenciálních vlivů je stanovena následující semikvantitativní stupnicí:

Hodnocení vlivu	Popis vlivu	Odůvodnění vlivu
-2	potenciální významný negativní vliv	Uplatnění dané části Z5 ZÚR JMK (využití vymezeného koridoru k danému účelu) je pravděpodobně spojeno s potenciálně významným negativním vlivem na danou složku životního prostředí, sledovaný jev nebo charakteristiku. V daném koridoru byl zjištěn sledovaný environmentální limit a existuje vysoké riziko jeho negativního ovlivnění z důvodu velikosti nebo významnosti zásahu (např. velký předpokládaný zábor PUPFL spojený s významnou fragmentací lesních porostů, realizace pohledově významného záměru v územích s hodnotným krajinným rázem). Zjištění vlivu však automaticky neznamená, že k významně negativnímu ovlivnění vždy dojde. Při hodnocení v této kategorii je stanoveno opatření k vyloučení, minimalizaci nebo kompenzaci vlivů.
-1	potenciální mírný negativní vliv	Při uplatnění dané části Z5 ZÚR JMK (využití vymezeného koridoru k danému účelu) nelze vyloučit vlivy na danou složku životního prostředí, sledovaný jev nebo charakteristiku. V daném koridoru byl zjištěn sledovaný environmentální limit a existuje určité riziko jeho negativního ovlivnění. Rozsah vlivu a jeho významnost je malá (např. malý zábor lesní půdy, okrajový zásah do prvků ÚSES apod.)
0	nulový nebo zanedbatelný vliv	V podrobnosti měřítka Z5 ZÚR JMK nebyl identifikován negativní nebo pozitivní vliv na danou složku životní prostředí; zpracovatel hodnocení nepředpokládá ovlivnění sledovaných jevů nebo charakteristik.
+1	potenciální mírný pozitivní vliv	Uplatněním dané části Z5 ZÚR JMK (využití vymezeného koridoru k danému účelu) bude pravděpodobně vyvolán mírně pozitivní vliv na danou složku životního prostředí, její charakteristiky nebo sledované jevy v dotčeném území. Pozitivní vliv se projeví na malém území nebo se týká malého počtu obyvatel (např. snížení počtu obyvatel zasažených hlukem, snížení imisní zátěže, zlepšení stavu cenných biotopů apod.)
+2	potenciální významný pozitivní vliv	Uplatněním dané části Z5 ZÚR JMK (využití vymezeného koridoru k danému účelu) bude pravděpodobně vyvolán významně pozitivní vliv na danou složku životního prostředí, její charakteristiky nebo sledované jevy v dotčeném území. Pozitivní vliv je na velkém území nebo se týká velkého počtu obyvatel (např. významné snížení podílu obyvatel zasažených hlukem, navýšení rozlohy cenných biotopů apod.)

V případě neurčitosti, zda identifikovaný vliv bude jednoznačně potenciálně významně nebo mírně negativní / pozitivní, negativní / pozitivní či zanedbatelný je použito hodnocení ve tvaru −1/−2 (+1/+2) a 0/−1 (0/+1).

Stanovení potenciálně významných nebo mírných vlivů je specifické pro každou sledovanou složku životního prostředí a je popsáno v tabulce.

Sledovaná témata ŽP, na něž byl vliv v rámci zpracování vyhodnocení vlivů sekundárních, krátkodobých, střednědobých, dlouhodobých, trvalých, přechodných, kladných či záporných identifikován nulový nebo zanedbatelný, nejsou v tabulce uvedena.

část: Vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů

V této části hodnocení jsou v tabulce vymezeny složky životního prostředí (témata ŽP), pro která bylo identifikováno riziko vzniku kumulativního či synergického vlivu a určena významnost tohoto vlivu.

Vyhodnoceny jsou kumulativní a synergické vlivy záměrů (ploch nebo koridorů) navrhovaných v Z5 ZÚR JMK s ostatními stávajícími a navrhovanými záměry nadmístního významu (odpovídá podrobnosti ZÚR). Kumulativní a synergické vlivy mohou nastávat především u záměrů, u kterých nastává územní střet, případně které se nacházejí blízko sebe. Dále mohou tyto vlivy hrát významnou roli v některých specifických územích (např. v územích s prostorovou kumulací ploch a koridorů).

Za navrhované záměry považujeme všechny záměry (plochy a koridory) vymezené v Zásadách územního rozvoje Jihomoravského kraje (ZÚR JMK, právní stav po 4. aktualizaci), ostatní záměry navrhované v hodnocené Z5 ZÚR JMK a záměry vymezené v PÚR ČR. Dále za navrhované záměry považujeme záměry nadmístního významu, pro které bylo v posledních 7 letech vydáno souhlasné stanovisko nebo byla v posledních 5 letech prodloužena platnost souhlasného stanoviska dle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů (stanovisko EIA) a které mohou mít kumulativní vlivy se záměry navrhovanými v posuzované Z5 ZÚR JMK. Tyto záměry jsme vyhledali v informačním systému Cenia. Z hodnocení jsme vyřadili záměry, které jsou obsaženy v ZÚR JMK nebo Z5 ZÚR JMK.

Nebyla prověřována další příprava záměrů z informačního systému Cenia. Je proto možné, že některé záměry již byly realizovány. Z hlediska hodnocení kumulativních a synergických vlivů to nemá žádný význam, takový záměr by se z kategorie „navrhované záměry“ pouze přesunul do kategorie „stávající záměry“.

Za stávající záměry nadmístního významu jsou považovány především stávající dálnice, silnice I. třídy, případně silnice nižších tříd nebo významné místní komunikace, železniční tratě, nadzemní vedení ZVN 400 kV a VVN 220 a 110 kV, elektrárny, spalovny, dobývací prostory a průmyslové podniky. Stávající záměry byly vyhledány v územně analytických podkladech Jihomoravského kraje.

Míru potenciálních kumulativních nebo synergických vlivů stanovujeme následující semikvantitativní stupnicí.

potenciální významné pozitivní vlivy	+2
potenciální mírné pozitivní vlivy	+1
nulové nebo zanedbatelné vlivy	0
potenciální mírné negativní vlivy	-1
potenciální významné negativní vlivy	-2

Při stanovení míry potenciálních kumulativních a synergických vlivů jsme vycházeli z charakteru hodnocených záměrů a z charakteru území, ve kterém se hodnocené záměry nacházejí. Podkladem pro hodnocení byl popis území, který je uveden v kapitole *A.3. Údaje o současném stavu životního prostředí v řešeném území a jeho předpokládaném vývoji, pokud by nebyla uplatněna Změna č. 5 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje* a složková a prostorová analýza, která je popsána v kapitole *4. Charakteristiky životního prostředí, které by mohly být uplatněním Změny č. 5 ZÚR JMK významně ovlivněny*.

Jako příklad uvádíme stanovení míry kumulativních a synergických vlivů u dálničních a silničních staveb:

U záměrů dvou čtyřpruhových silnic v blízkosti obytné zástavby jsou kumulativní, případně synergické vlivy hluku a emisí do ovzduší na obyvatelstvo (lidské zdraví) hodnoceny jako „potenciální významné negativní -2“.

U záměrů čtyřpruhové a dvoupruhové silnice nebo dvou dvoupruhových silnic v blízkosti obytné zástavby jsou kumulativní, případně synergické vlivy hluku a emisí do ovzduší na obyvatelstvo (lidské zdraví) hodnoceny jako „potenciální mírné negativní -1“.

V případě, že k územnímu střetu čtyř nebo dvoupruhových silnic dochází ve volné krajině mimo zastavěné území, jsou kumulativní, případně synergické vlivy hluku a emisí do ovzduší na obyvatelstvo (lidské zdraví) hodnoceny jako „nulové nebo zanedbatelné 0“.

Výsledky hodnocení jsou uvedeny v tabulce v Příloze č. 2 a v kapitole 6.3. V tabulce jsou souhrnně prezentovány identifikované kumulativní a synergické vlivy, v kapitole 6.3. je uveden komentář k identifikovaným kumulativním a synergickým vlivům.

Sledovaná témata ŽP, na něž nebyl vliv v rámci zpracování vyhodnocení vlivů kumulativních a synergických identifikován, nejsou v tabulce uvedena.

<u>část: Navrhovaná opatření k vyloučení, snížení, zmírnění nebo kompenzaci negativních vlivů</u>

V této části hodnocení jsou v tabulce popsána všechna opatření k vyloučení, snížení a zmírnění negativních vlivů a kompenzační opatření, včetně opatření vyplývající z hodnocení kumulativních a synergických vlivů.

Hodnocena je rovněž předpokládaná účinnost navrhovaných opatření. Opatření jsou dělena na opatření s účinností malou a velkou. Opatření s předpokládanou velkou účinností, jsou opatření, která pravděpodobně zjištěný negativní vliv významně sníží či zmírní, nebo vyloučí. Velká účinnost navrhovaných opatření je rovněž použita v případě, že lze na základě vyhodnocení podmínek v dotčeném území a šíři navrhovaného koridoru předpokládat vyloučení negativního vlivu v rámci zpracování navazující územně plánovací dokumentace.

Stanovena jsou opatření pro témata životního prostředí, která lze uplatňovat v rámci zpracování navazující územně plánovací dokumentace, projektové dokumentace či v rámci navazujících schvalovacích procesů.

Pro krátkodobé negativní vlivy spojené s realizací záměrů byla stanovena projektová opatření. Převážně se jedná o opatření omezující navýšení hlukové a imisní zátěže v území, které jsou standardně řešena v rámci povolovacích procesů zpracováním hlukové a rozptylové studie a zapracováním požadavků do zásad organizace výstavby.

Pro negativní vlivy s velkou mírou neurčitosti a s nízkou pravděpodobností vzniku (hodnocení 0/-1) nebyla vzhledem k tomuto jejich charakteru minimalizační opatření stanovována.

<u>část: Návrh ukazatelů pro sledování vlivu</u>

V této části hodnocení tabulka uvádí seznam indikátorů, s jejichž pomocí lze sledovat kvalitu dané složky životního prostředí včetně kumulativní a synergických vlivů, včetně sledování změn její kvality, která bude navrhovaným řešením významně ovlivněna. Pro sledování vlivů na krajinný ráz nebyl nalezen odpovídající indikátor.

<u>část: Celkové vyhodnocení záměru</u>

V této části je uvedeno, zda je využití vymezeného koridoru možné, případně za jakých podmínek, zda byly / nebyly jeho vyhodnocením shledány vlivy vylučující jeho využití. V případě zjištění vlivů, jejichž rozsah a významnost vylučuje využití hodnoceného koridoru/plochy je tato skutečnost uvedena s popisem těchto vlivů.

Při hodnocení byly zohledněny zejména rozsudky NSS týkající se Jihomoravského kraje (6 Ao 7/2011-526) a dále všechny ostatní rozsudky NSS uvedené v Manuálu SEA II (např. rozsudky NSS č.j. 4 Aos 1/2013-125, 4 Aos 1/2013-105).

Popis a vysvětlení tabelární přílohy č. 3 „Informativní údaje k územním rezervám"

Plochy a koridory pro územní rezervy nejsou ve smyslu § 36 stavebního zákona předmětem posouzení dokumentace SEA. V přílohové části dokumentace SEA jsou uvedeny základní informace o nových územních rezervách a o území, ve kterém je územní rezerva vymezena. Jsou uvedeny shodné údaje jako u přílohy č. 2 v rozsahu části „Popis záměru, stávající funkce, hodnoty a limity vymezeného koridoru/plochy".

V tabulce je uvedeno upozornění, kterým jevům je nutné věnovat pozornost při dalším prověřování možnosti využití vymezené plochy/koridoru pro územní rezervu.

6.3. Hodnocení synergických a kumulativních vlivů

Vlastní hodnocení synergických a kumulativních vlivů je uvedeno v příloze č.2 a v příloze č.4, v kapitole jsou prezentovány závěry hodnocení vlivů.

V příloze č.4 je prezentována tabulka ostatních navrhovaných nebo stávajících záměrů v území, které jsou ve střetu nebo územní blízkosti záměrů navrhovaných v Z5 ZÚR JMK s ostatními navrhovanými nebo stávajícími záměry v území, hodnocení kumulativních a synergických vlivů. Dále je v příloze č. 4 prezentován výkres kumulativních a synergických vlivů, který zobrazuje všechny sledované stávající a navrhované záměry a jevy.

7. POROVNÁNÍ ZJIŠTĚNÝCH NEBO PŘEDPOKLÁDANÝCH KLADNÝCH A ZÁPORNÝCH VLIVŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH VARIANT ŘEŠENÍ NEBO PODLE INVARIANTNÍHO ŘEŠENÍ VE SROVNÁNÍ SE SOUČASNÝM STAVEM A JEJICH ZHODNOCENÍ. SROZUMITELNÝ POPIS POUŽITÝCH METOD VYHODNOCENÍ, VČETNĚ JEJICH OMEZENÍ

7.1. Porovnání variant

V kapitole je uvedeno porovnání varianty aktivní (Z5 ZÚR JMK) a varianty nulové (ZÚR JMK ve znění 4. aktualizace). Porovnání variant je provedeno v tabulce, ve které je uvedeno pořadí variant z hlediska vlivů na jednotlivé složky životního prostředí. Pro každé kritérium (složku životního prostředí) je stanoveno pořadí variant podle velikosti negativního vlivu a vhodnosti k realizaci (1 - varianta s menším negativním vlivem, 2 - varianta s větším negativním vlivem). Pokud je vliv zhruba stejný pro obě varianty, je jim přiřazena stejná hodnota (1,5).

7.2. Metodický postup

V kapitole jsou stručně shrnuty základní principy hodnocení. Podrobněji je metodický postup prezentován v příloze č. 1 hodnocení SEA.

8. POPIS NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZJIŠTĚNÝCH NEBO PŘEDPOKLÁDANÝCH VÝZNAMNÝCH ZÁPORNÝCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Návrh plánovaných opatření je obvykle strukturován do tří kategorií:

opatření „koncepční“ - požadavky na výběr koncepčních variant, na vypuštění či koncepční přehodnocení záměru, případně na etapizaci výstavby

opatření „prostorová“ – požadavky na úpravy vymezení ploch a koridorů v návrhu Z5 ZÚR JMK nebo v rámci upřesnění jejich vymezení v územních plánech obcí;

opatření „projektová“ - opatření k vyloučení, snížení, zmírnění nebo případně kompenzaci zjištěných významných negativních vlivů a požadavky na řešení problémů s vazbou na ochranu složek životního prostředí, které jsou podkladem pro formulaci podmínek pro rozhodování ve vymezených plochách a koridorech, resp. které zpracovatel SEA doporučuje uplatňovat v dalších fázích územní a projektové přípravy záměrů včetně „projektové“ EIA. Mezi projektová opatření byla zařazena krátkodobá opatření pro období výstavby pro rozsáhlé záměry zejména dopravní infrastruktury.

Výše uvedené rozdělení je v souladu s Metodickým doporučením MŽP.

Na základě provedeného hodnocení vlivů na životní prostředí a lidské zdraví (SEA) nejsou navrhována žádná koncepční opatření.

Opatření jsou navržena tak, aby odpovídala požadavkům kapitoly A.13 a mohla být převzata do výrokové části ZÚR.

9. ZHODNOCENÍ ZPŮSOBU ZAPRACOVÁNÍ VNITROSTÁTNÍCH CÍLŮ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PŘIJATÝCH NA MEZINÁRODNÍ, UNIJNÍ NEBO NÁRODNÍ ÚROVNI DO ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE A JEJICH ZOHLEDNĚNÍ PŘI VÝBĚRU VARIANT ŘEŠENÍ, VČETNĚ PŘÍPADNÉHO VÝBĚRU NEJVHODNĚJŠÍ VARIANTY

Zhodnocení způsobu zapracování cílů ochrany životního prostředí do Z5 ZÚR JMK je provedeno na základě vyhodnocení zohlednění referenčních cílů. Referenční cíle pro sledovaná témata životního prostředí byly stanoveny analýzou koncepčních národních a krajských dokumentů a jsou uvedeny v kapitole 2. dokumentace SEA Z5 ZÚR JMK.

Zpracovatel SEA Z5 ZÚR JMK v tabulce prezentuje, jakým způsobem Z5 ZÚR JMK přispívá k dosažení uvedeného referenčního cíle.

V kapitole je vyhodnocena dostatečnost zapracování referenčních cílů.

10. VYHODNOCENÍ MOŽNÝCH PŘESHRANIČNÍCH VLIVŮ ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

V kapitole jsou vyhodnoceny vlivy, které mohou nastat využitím vymezených ploch a koridorů na území sousedních států a krajů.

11. SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ POŽADAVKŮ UPLATNĚNÝCH VE STANOVISKU PŘÍSLUŠNÉHO ÚŘADU K NÁVRHU ZADÁNÍ ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Je provedeno vypořádání požadavků uplatněných ve stanovisku MŽP k návrhu Z5 ZÚR JMK.

12. NÁVRH UKAZATELŮ PRO SLEDOVÁNÍ VLIVU ZMĚNY Č. 5 ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Navrženy jsou indikátory, s jejichž pomocí lze sledovat kvalitu dané složky životního prostředí včetně kumulativní a synergických vlivů, včetně sledování změn její kvality, která může být navrhovaným řešením významně ovlivněna. Pro sledování vlivů na krajinný ráz a vodní prostředí nebyl nalezen odpovídající indikátor.

13. NÁVRH POŽADAVKŮ NA ROZHODOVÁNÍ VE VYMEZENÝCH PLOCHÁCH A KORIDORECH Z HLEDISKA MINIMALIZACE NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Návrh požadavků na rozhodování ve vymezených koridorech je sestaven na základě výsledků vyhodnocení vlivů koridorů vymezených Z5 ZÚR JMK na životní prostředí na základě návrhu projektových opatření uvedených v kapitole A.8. SEA Z5 ZÚR JMK.

Navržené požadavky jsou formulovány jako úkoly pro pořizovatele územně plánovací dokumentace při upřesňování vymezení ploch a koridorů vymezených v ZÚR JMK, dále jako kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách ve využití území, případně jako podklad pro orgány posuzování vlivů na životní prostředí ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v řízeních podle tohoto právního předpisu.

Hodnocení vlivů na životní prostředí bylo provedeno metodou „ex ante“. Zároveň probíhaly práce na Z5 ZÚR JMK a na hodnocení vlivů Z5 ZÚR JMK na životní prostředí. Průběžné výsledky hodnocení byly bezprostředně zohledňovány v Z5 ZÚR JMK. Navržené požadavky jsou zapracovány do výrokové části Z5 ZÚR JMK.

14. NETECHNICKÉ SHRNUTÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ

Kapitola přehledně shrnuje nejdůležitější části předkládaného hodnocení SEA Z5 ZÚR JMK. Kapitola uvádí stručný popis předmětu hodnocení – Z5 ZÚR JMK, použité metodiky a shrnutí výsledků vyhodnocení, zjištěné kladné a záporné vlivy, které mohou být vyvolány uplatňováním Aktualizace č. 5 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje.